

HÖGSTA DOMSTOLENS

BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 16 oktober 2009

Ö 5288-08

KLAGANDE

N.B.S. Snickeri Bygg & Fastighetservice AB i likvidation, 556204-4288

Box 5873

102 40 Stockholm

Likvidator: Advokat BS

MOTPARTER

1. MN

2. Advokatfirman VEGA AB, 556656-6294

Jakobs torg 3, 2 tr

111 52 Stockholm

Ombud för båda: Advokat CSC

SAKEN

Avvisande av talan

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts beslut 2008-11-18 i mål Ö 7697-08

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut undanröjer Högsta domstolen tingsrättens avvisningsbeslut den 12 september 2008 i mål T 245-08 och återförvisar målet i överklagad del till tingsrätten för fortsatt handläggning.

Det ankommer på tingsrätten att i samband med målet efter dess återupptagande pröva frågan om rättegångskostnad i Högsta domstolen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

N.B.S. Snickeri Bygg & Fastighetservice AB i likvidation har yrkat att Högsta domstolen, med ändring av hovrättens beslut, undanröjer tingsrättens avvisningsbeslut.

MN och Advokatfirman VEGA AB har bestritt ändring.

MN och Advokatfirman VEGA AB har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Bakgrund

Vid bolagsstämma den 15 november 2004 beslutades att N.B.S. Snickeri Bygg & Fastighetservice AB skulle gå i likvidation. Advokaten MN vid Advokatfirman VEGA AB utsågs till likvidator. Den 6 februari 2007 entledigades MN från uppdraget. Till ny likvidator utsågs advokaten BS.

I en ansökan om stämning som kom in till Stockholms tingsrätt den 5 juni 2007 yrkade N.B.S. Snickeri Bygg & Fastighetservice AB i likvidation (bolaget), genom BS, att MN och Advokatfirman VEGA AB solidariskt skulle förpliktas att till bolaget utge 5 575 760 kr (tingsrättens mål T 14230-07). Som grund för käromålet åberopade bolaget att det arvode som MN i egenskap av likvidator tagit ut för åren 2005 och 2006, sammanlagt 7 151 760 kr, inte var skäligt och att en del därav således skulle återbetalas. Såsom talan var formulerad gjordes det, såvitt nu är av intresse, gällande att MN och Advokatfirman VEGA AB genom det uttagna arvodet för år 2006 uppsåtligen eller av oaktsamhet skadat bolaget.

MN och Advokatfirman VEGA AB yrkade såvitt nu är av intresse att bolagets talan avseende år 2006 skulle avvisas. Som grund för avvisningsyrkandet åberopade de i första hand att bolaget inte hade visat att det vid bolagsstämma fattats beslut om nekad ansvarsfrihet för MN. I andra hand åberopade de att bolaget hade väckt talan innan de formella förutsättningarna härför var uppfyllda, eftersom talan väcktes den 4 juni 2007 (rätteligen den 5 juni 2007) och bolagsstämma hölls först den 20 juni 2007.

Bolaget bestred avvsningsyrkandet under åberopande av att bolagets aktieägare vid ett möte den 26 mars 2007 beslutat att väcka talan mot MN och Advokatfirman VEGA AB. Det förhållandet att bolagsstämma då ännu inte hade hållits saknade enligt bolaget betydelse. För att som det får förstås undvika preskription avseende år 2006, gav bolaget till tingsrätten in en ansökan om tilläggsstämning avseende det året med, genom hänvisning, samma innehåll som den ursprungliga stämningsansökningen. Målet lades upp som ett separat mål (T 245-08). De båda målen handlades därefter gemensamt.

I beslut den 30 maj 2008 avvisade tingsrätten den delen av bolagets talan i mål T 14230-07 som var hänförlig till år 2006. Tingsrätten konstaterade i sina skäl att det var uppenbart att bolagets talan var en skadeståndstalan mot likvidatorn och med hänvisning till 29 kap. 7 § aktiebolagslagen (2005:551) att bolaget inte ens påstått, än mindre visat, att frågan behandlats vid bolagsstämma. Beslutet överklagades inte.

I beslut den 12 september 2008 avvisade tingsrätten också den av bolaget genom tilläggsstämning väckta talan i mål T 245-08. Tingsrätten konstaterade i sina skäl att bolaget dåmera i vart fall hade påstått att beslut om att väcka talan mot likvidatorn hade fattats vid bolagsstämma och att det vid en föregående årsstämma beslutats att inte meddela ansvarsfrihet för likvidatorn. Tingsrätten konstaterade vidare att frågan om bolagets processbehörighet avseende skadeståndstalan för år 2006 hade varit föremål för en omfattande skriftväxling under en längre tid men att bolaget fortfarande inte hade visat att frågorna behandlats vid bolagsstämma.

Bolaget överklagade beslutet till hovrätten. I överklagandet anförde bolaget bl.a. att tingsrätten inte hade beaktat vare sig att årsstämman beslutat att

inte bevilja MN ansvarsfrihet eller det beslut som fattats vid en extra bolagsstämma den 1 juni 2007. Till överklagandet var fogat ett protokoll från nämnda extra bolagsstämma. Enligt protokollet biträdde samtliga aktieägare i bolaget ett förslag om att väcka en skadeståndstalan mot MN och Advokatfirman VEGA AB i anledning av den förres uppdrag som likvidator för år 2006.

Hovrätten har i beslut den 18 november 2008 avslagit överklagandet.

Högsta domstolens bedömning

Frågan i Högsta domstolen är om bolaget är behörigt att föra talan mot MN och Advokatfirman VEGA AB i anledning av den förres uppdrag som likvidator för år 2006.

Bolaget har varken i hovrätten eller hos Högsta domstolen invänt mot tingsrättens bedömning att dess talan gentemot MN och Advokatfirman VEGA AB är att se som en skadeståndstalan även om den också alternativt utformats som en talan om nedsättning av arvode. Bestämmelser om skadestånd finns i 29 kap. aktieföretagslagen. Enligt 7 § jämförd med 12 § får talan om skadestånd till ett bolag enligt 1 § som inte grundas på brott – dvs. mot stiftare, styrelseledamot eller verkställande direktör samt, genom en hänvisning i 25 kap. 30 §, även likvidator – väckas om majoriteten eller en minoritet bestående av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget vid bolagsstämma biträtt ett förslag därom eller, när det gäller en styrelseledamot eller den verkställande direktören (eller likvidator), har röstat mot ett förslag om ansvarsfrihet. Motsvarande krav på beslut vid bolagsstämma får anses gälla om skadeståndstalan riktar sig mot ett bolag i vilket

likvidatorn är eller har varit verksam, om en sådan talan med nödvändighet grundas på omständigheter som hänför sig till någon av dem som anges i 1–3 §§ (jfr NJA 1990 s. 286). I förevarande fall får bolaget anses ha grundat sin skadeståndstalan mot såväl MN som Advokatfirman VEGA AB på 1 §. Kravet på beslut av bolagsstämma gäller därmed även för bolagets skadeståndstalan gentemot Advokatfirman VEGA AB.

Kravet i 29 kap. 7 § aktiebolagslagen på att beslut fattats vid bolagsstämma har ansetts utgöra en processförutsättning. För det fall att ett bolag väcker skadeståndstalan utan att det kravet är uppfyllt ska talan därför avvisas. Processförutsättningen gäller också för bolag som är i likvidation. (Jfr Svernlöv, Ansvarsfrihet. Dechargeinstitutet i svensk aktiebolagsrätt, 2 uppl. 2008, s. 170 ff., och NJA 1990 s. 286.) Vad som anförs i bestämmelsen ska förstås på det sättet att det är en tillräcklig förutsättning för att ett bolag ska ha rätt att väcka talan om skadestånd enligt bl.a. 1 § att majoriteten eller en minoritet bestående av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget vid bolagsstämma biträtt ett förslag om detta. Om skadeståndstalan riktas mot styrelseledamot eller den verkställande direktören (eller likvidator) gäller som alternativ processförutsättning att majoriteten eller tidigare angivna minoritet vid bolagsstämma röstat mot ett förslag om ansvarsfrihet (jfr Svernlöv, a.a., s. 170 ff. och 224 ff. samt Johansson, Nials Svensk associationsrätt, 9 uppl. 2007, s. 360 ff.). Ett beslut av aktieägarna att väcka talan om skadestånd eller att vägra ansvarsfrihet kan fattas vid såväl ordinarie som extra bolagsstämma (jfr Svernlöv, a.a., s. 100 ff. och NJA 1989 C 100).

Enligt det protokoll från extra bolagsstämma den 1 juni 2007 som bolaget åberopat i hovrätten biträdde samtliga aktieägare i bolaget ett förslag att väcka en skadeståndstalan mot MN och Advokatfirman VEGA AB.

Eftersom bolaget inte har visat någon giltig ursäkt för att åberopa protokollet först i hovrätten uppkommer fråga om protokollet ska beaktas.

Det i 50 kap. 25 § tredje stycket rättegångsbalken meddelade förbudet att utan giltig ursäkt åberopa en ny omständighet eller ett nytt bevis i hovrätt har inte ansetts analogt tillämpligt vid överklagande av beslut enligt 52 kap. rättegångsbalken (se t.ex. NJA 1975 s. 575 och 1976 s. 599). Oberoende härav måste som huvudregel anses gälla att om en part inte iakttagit ett av tingsrätten enligt 42 kap. 3 § rättegångsbalken meddelat föreläggande att avhjälpa en brist i en stämningsansökan och partens talan till följd härav avvisats, parten inte med framgång kan angripa avvisningsbeslutet genom att åberopa en ny omständighet eller ett bevis i högre rätt.

Eftersom det i förevarande fall är fråga om en processförutsättning som ska beaktas av rätten själv, skulle tingsrätten i och för sig ha haft möjlighet att förelägga bolaget att avhjälpa den brist som bestod i att bolaget inte styrkt att processförutsättningen var uppfylld. Något sådant föreläggande meddelades emellertid inte från tingsrättens sida vare sig före eller efter det att stämning utfärdades, och situationen kan inte heller jämföras med att ett sådant föreläggande skulle ha utfärdats.

Bolaget får med hänsyn till det anförda anses ha haft rätt att åberopa protokollet i hovrätten.

Varken MN eller Advokatfirman VEGA AB har ifrågasatt protokollet som sådant. Mot bakgrund härav och i enlighet med vad som tidigare anförts får processförutsättningen i 29 kap. 7 § aktiebolagslagen alltså antas ha varit uppfylld vid tiden för tingsrättens avvisningsbeslut den 12 september 2008.

Hovrättens beslut ska därför ändras och tingsrättens avvisningsbeslut undanröjas.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Leif Thorsson (referent), Severin Blomstrand, Torgny Håstad och Lena Moore
Föredragande revisionssekreterare: Anders Larsson